



## דבר הניצולים

### מיכאל גולדמן-גלעד

מכובדי, חברי שרידי השואה, קהל נכבד, בהתכנסותנו מדי שנה כאן בהר הזיכרון בירושלים, כדי להתייחד עם זכרם של יקירנו קורבנות השואה, ולהעלות על נס את גבורתם של המורדים בגטאות, ביערות ובמחנות ההשמדה - עלינו להצהיר בקול רם בפני עולם ומלואו - "מיר זיינען דא" - "אנחנו פה".

עם סיום מלחמת העולם השנייה, השתעשענו, בתקוות וציפיות באשר לעמי העולם, שמצפונם יתעורר, אולי אפילו יתיישר, ויחול מפנה ביחסם לעמנו. לדאבונו התאכזבנו מהר מאוד. האכזבה הזאת, הקביעה שאין על מי לסמוך, ההתנגשות בין תקוותנו לבין אטימות העולם, היא היא שהפיקה בנו את הכוח לעבור גבולות, לעלות על ספינות מעפילים ולהגיע לארצנו בכל הדרכים, כדי להחיות את העצמות שיבשו ולתת בהם רוח חדשה.

מעולם לא חדלנו להאמין בשיבת ציון. בהיותי בגיהנום של אושוויץ שרתי בלחש בלילות את השיר של אביגדור המאירי: "מעל פסגת הר הצופים, שלום לך ירושלים". מעולם לא חדלתי להאמין שאויבנו לא יוכלו לנו.

מעטים מאיתנו שרדו, מיליונים לא זכו לכך. אחד מהם באושוויץ היה ידידי נתן מסאלוניקי. שידע רק יוונית ולאדינו וסבל קשות בשל כך. הלשון המשותפת היחידה ביננו הייתה עברית שזכר מהתפילות. בערבים היה מפזם שירים בלאדינו, שאחד מהם נחרט בזכרוני:

***ARVOLES YORN POR LUVIAS, Y MONTANAS POR AIRE***

***ANSI YORAN LOS MIS OJOS, POR TI QUERIDA MAMA***

***TORNO Y DIGO QUE VA SER DE MI,***

***EN TIERRAS AJENAS YO ME VO MORIR***

***העצים בוכים לגשם והרים לאויר, עיני בוכות אליך אימי היקרה, אני חוזר ואומר, מה יהיה איתי, באדמות נכר אמצא את מותי.***

באחת הסלקציות הלך נתן ממני... ה' יקום דמו.



מיד ושם בירושלים, אנו, שרידי השואה, פונים אליכם עמי העולם. אנו מעלים על נס את אלפי חסידי אומות העולם בקרבכם, ששמו נפשם בכפם להצלת יהודים. ואני אחד מאלה שזכו בכך. חורשת העצים שבהר הזה ולוחות ההנצחה בגן חסידי אומות העולם, מסמלים את רחשי ליבנו והערכתנו אליהם. אבל עלינו לומר גם, כי האחריות על רצח הורינו ומשפחותינו רובצת לא רק על הגרמנים הנאצים, אלא גם על אין ספור עוזריהם, מבין עמי אירופה. בלי "הדמיאניוקים" למיניהם, לא היו האייכמנים" מצליחים במעשי הקטל שלהם.

לצערנו, שבעים שנה אחרי, האנטישמיות שוב מרימה ראשה. היא פושטת ולובשת צורה, מאנטישמיות צרופה דאז כנגד היהודים, לאנטישמיות דהיום כנגד מדינת ישראל.

אנו שרידי השואה באנו למולדתנו ההיסטורית, כדי למנוע **בעתיד** את מה שקרה לעמנו **בעבר**, כדי להזכיר שלא ניתן לשכוח מה שעוללו לנו.

הקמנו בישראל דורות חדשים: מדענים, אנשי מגן ולוחמים, גדולים בתורה, עובדי שדה וחרושת, משפטנים ומדינאים הכמהים לשלום ולשלווה.

אנא, הניחו לנו לפתח ולחזק את מדינתנו, מדינתו הדמוקרטית של העם היהודי. אלפי שנים התגעגענו והתפללנו לציון. כדי לחיות בה ולהבטיח בה את המשך קיומנו.

**כי אנחנו פה. "מיר זיינען דא", וכאן נשאר לדורי דורות.**